

פתרון הבנת הנקרא – פברואר 2009

פרק ראשון

25. הביקורת כלפי ואלס נוגעת לתהליכי החשיבה המביאים את היוצר לידי התובנה, כלומר לשלב התובנה, שהוא השלב השלישי.
התשובה הנכונה היא (2).
26. על פי פרויד, חוקי המציאות אינם חלים על תהליכי חשיבה לא מודעת.
התשובה הנכונה היא (2).
27. דבריו של קולרידג' מובאים על מנת להמחיש את מקומו של הלא מודע בתהליך היצירתי. (הלא מודע הוא שהביא אותו לכתוב את הפואמה "קובלאי ח'אן").
התשובה הנכונה היא (4).
28. פרויד ואפלטון מתייחסים לאותו שלב במודל של ואלס (שלב התובנה).
התשובה הנכונה היא (1).
29. המצדדים בפסיכולוגיה הקוגניטיבית מאמינים כי תהליך היצירה הוא מקרה פרטי של הליך פתרון בעיה, ולכן לא יהיה זה נכון לומר כי הם גורסים שתהליך היצירה שונה מתהליך פתרון בעיה.
התשובה הנכונה היא (3).
30. הן ואלס והן וייסברג אינם מבדילים בין תהליך של יצירה אומנותית לבין תהליך של יצירה מדעית.
התשובה הנכונה היא (2).

פתרון הבנת הנקרא – פברואר 2009

פרק שני

25. הטווס הזכר ונקבת הזכר מובאים כדוגמה לבעל חיים שאצלו מתקיימת תופעת הדימורפיזם הזוויגי.
התשובה הנכונה היא (2).
26. הבררה הבין-זוויגית היא התהליך שהוצע כהסבר לדימורפיזם הזוויגי.
התשובה הנכונה היא (2).
27. הברכייה היא דוגמה למין שאצלו הבררה הבין זוויגית אינה יכולה להסביר את קיום הדימורפיזם הזוויגי.
התשובה הנכונה היא (1).
28. הנקבות עליהן מדובר היו ססגוניות ולכן נטרפו.
התשובה הנכונה היא (1).
29. שני המקרים (דימורפיזם זוויגי בהויה ודימורפיזם זוויגי בברכייה) מוסברים על ידי בלו.
התשובה הנכונה היא (4).
30. הקטע מדבר על הסיבות האפשריות להתהוות תופעת הדימורפיזם הזוויגי, ולכן הכותרת המתאימה ביותר הינה "דימורפיזם זוויגי – סיבות להתהוותו".
התשובה הנכונה היא (1).

פתרון הבנת הנקרא – אפריל 2009

פרק ראשון

26. המחלוקת בין ההוגים היא בנוגע לשאלה האם עצם ההבחנה בשוני היא ביטוי לסובלנות.
התשובה הנכונה היא (3).
27. שורות 14-15 : "האדם המערבי מנסה למצוא מרפא לניכור שיצרה המודרניזציה בנפשו, בהתרפקו על תרבותו של האחר".
התשובה הנכונה היא (4).
28. הסינים והמוסלמים מובאים כדוגמה לעמים שגם בהם קיימת תופעת הצנטריזם.
התשובה הנכונה היא (4).
29. שורה 24-26 : "מהותה של החקירה המדעית היא פיתוח של כושר הבחנה ויכולת למיין ולהצביע על נקודות השוני, והבחנה שכזאת היא מן האפיונים המרכזיים של הצנטריזם".
התשובה הנכונה היא (1).
30. האותנטיות אינה מופיעה בקטע בתור מאפיין של החברה המערבית אלא של הפריפריה.
התשובה הנכונה היא (2).

פתרון הבנת הנקרא – אפריל 2009

פרק שני

26. הקור העז הוא הבעיה העיקרית במה שקשור לקיום חיים.
התשובה הנכונה היא (1).
27. הסימולציות מחקות את תהליך היווצרותה של מערכת שמש.
התשובה הנכונה היא (4).
28. הכוונה היא שהתנאי נוסף על התנאי הראשון שעליו דובר, שהוא קיום מרחק מתאים בין השמש לבין כוכב הלכת.
התשובה הנכונה היא (4).
29. ניתן להבין מהמשפט כי גם כאשר ישנן פגיעות של כוכבי שביט בכוכב הלכת יכולים להתפתח חיים, אך בין הפגיעות צריכה להיות הפסקה מספיק ארוכה על מנת שהדבר יתרחש.
התשובה הנכונה היא (1).
30. המדענים מתייחסים למשדרי הרדיו כפיתוח טכנולוגי שיכול להיות משותף לאנושות ולצורות חיים אינטליגנטיות אחרות, מכיוון שהבסיס לפיתוח זה הוא תופעות פיזיקליות הקיימות בכל רחבי היקום.
התשובה הנכונה היא (2).

פתרון הבנת הנקרא – יולי 2009

פרק ראשון

26. מוסד הווידוי אינו מוזכר בקטע בתור המקור להתפתחות הקפיטליזם.
התשובה הנכונה היא (3).
27. שורות 24-25: "הצלחה חומרית מעידה שהאדם נבחר בידי האל", זאת בניגוד לגורל של רוב בני האדם אשר נועדו ללכת לגיהנום.
התשובה הנכונה היא (1).
28. לא מוזכר בקטע חוסר אפשרות להשקיע את הכספים שהורווחו בתור קושי שהיה למאמינים הפרוטסטנטים.
התשובה הנכונה היא (3).
29. רחיצה בנהר מטעמי בריאות היא תהליך של שמירה על מנהג עתיק מטעמים חדשים, שאינם דתיים, והדבר דומה לקפיטליזם שהמשיך מטעמים שאינם דתיים.
התשובה הנכונה היא (2).
30. **התשובה הנכונה היא (3).**

26. לפי אפלטון הנפש הרציונלית שולטת על פעילותן של הנפש הרגשית והדחפית, והנפש הרציונלית ממוקמת במוח ולכן המוח הוא האיבר המאפשר לאדם לפעול לקראת מטרה תוך כדי ויסות של רגשות ודחפים.
התשובה הנכונה היא (4).
27. הכוונה היא לטענה של אריסטו לפיה הנפש שוכנת בלב.
התשובה הנכונה היא (1).
28. לפי גאלן, המוח אינו מתקן קירור (כפי שטען אריסטו, שתפקיד הנוזלים במוח לקרר את הלב) אלא מאגר שממנו מועבר נוזל הנפש אל כל חלקי הגוף, וכך מתאפשרות התנועה והתחושה. כלומר, גאלן הסכים עם אריסטו כי יש מעבר של נוזלים מהמוח ללב, אך הוא חלק עליו בנוגע לתפקידם של הנוזלים.
התשובה הנכונה היא (1).
29. ממשיכי גאלן צדקו בשיוך של תפקודים שונים של המוח לאזורים אנטומיים שונים, ולכן ניתן להסיק כי זוהי התרומה הגדולה ביותר שלהם.
התשובה הנכונה היא (1).
30. הקטע מתאר את השינויים שחלו במהלך ההיסטוריה בתפיסת תפקודו של המוח.
התשובה הנכונה היא (2).

26. הוכחה מעגלית היא הוכחה שמתבססת על ההנחה שמנסים להוכיח. ההנחה שעזרא נמוך מגיורא זהה לטענה כי גיורא גבוה מעזרא, כלומר מנסים להוכיח שגיורא גבוה מעזרא בהתבסס על אותה הנחה.
התשובה הנכונה היא (1).
27. הוגי תיאוריית הקוונטים טוענים לגבי האלקטרון, שלא ניתן לנבא את מיקומו העתידי. העובדה הזאת, לטענתם, מעידה על כך שהנחת הסיבתיות אינה נכונה, כלומר גורמים קודמים אינם קובעים את מיקומו העתידי.
התשובה הנכונה היא (2).
28. הכוונה היא לטענת הוגי תיאוריית הקוונטים לפיה מקום האלקטרון ברגע נתון אינו תוצאה של מצבו הקודם.
התשובה הנכונה היא (1).
29. שורות 26-28: "במלים אחרות... הרי שהתיאוריה מכילה סתירה פנימית, ולכן אינה תקפה".
התשובה הנכונה היא (2).
30. תיאוריית הקוונטים כורתת את הענף עליה היא יושבת, מכיוון שהיא מתבססת על הנחה מסוימת ואז טוענת שהיא אינה נכונה.
התשובה הנכונה היא (1).

פתרון הבנת הנקרא – אוקטובר 2009

פרק שני

26. לפי הקטע, פירוש המילה מחוז בעבר הוא כנראה נמל, ולכן במשפט המתואר הוא הנחה אותם אל הנמל אליו רצו להגיע.
התשובה הנכונה היא (2).
27. החוקרים ראו שאת המילה מחוז פירשו המתרגמים לארמית בתור מחוזא. מבדיקת מקומות נוספים שבהם מופיעה המילה מחוזא הם הסיקו שהם מבינים את המילה מחוז בתור נמל (אם הם פירשו את המילה נמל למחוזא וגם את המילה מחוז למחוזא, אז ככל הנראה הם מבינים את המילה מחוז בתור נמל).
התשובה הנכונה היא (3).
28. לפי הפסקה השלישית, מלים ארמיות שתורגמו לעברית שמרו על הקמץ באות הראשונה במבני סמיכות. מלים שאינן שומרות על הקמץ בסמיכות אינן ארמיות ככל הנראה, ולכן, מכיוון שִמְלוֹן משתנה לִמְלוֹן בסמיכות, ככל הנראה מקור המילה מלוֹן אינו ארמית.
התשובה הנכונה היא (1).
29. שורה 27: "המילה הכנענית הקדומה היא כנראה מקור המילה העברית 'מחוז', וגם מקור המילה הארמית 'מחוזא'".
התשובה הנכונה היא (4).
30. הקטע עוסק במקור המילה המקראית 'מחוז'.
התשובה הנכונה היא (1).

פתרון הבנת הנקרא – דצמבר 2009

פרק ראשון

25. בטקסט נאמר שהאופרה היא יצירה מוזיקלית, המשלבת את אומנות המחול ואומנות פלסטית. (שורות 1-2). תשובה מספר 4 סותרת נתון זה.
התשובה הנכונה היא (4).
26. על פי שורה 9, הרציטטיב הוא חיקוי מסוגן של הדיבור, ולכן, הוא נותן מענה לדרישות הטקסט.
התשובה הנכונה היא (2).
27. מכיוון שהרציטטיב הוא טקסט מדובר, והאריה היא טקסט מושר, ביחד, הם נותנים פתרון לניגודים בין המוזיקה והטקסט.
התשובה הנכונה היא (3).
28. על פי שורות 16-17, "הטקסט..... מבוסס על חלוקה לשורות סימטריות, המאורגנות בבתיים, בהתאם לתבנית המוזיקלית של האריה".
התשובה הנכונה היא (1).
29. על פי שורות 19-20, ברציטטיב ובאריה יש משום פשרה, הן בדרישות המוזיקליות והן בדרישות הדרמטיות, בשתי הצורות הטקסט אינו מדבר בסגנון טבעי, ובשתייהן המנגינה כפופה לטקסט או למשמעויותיו.
התשובה הנכונה היא (1).
30. על פי שורות 21-22, בצורה האופראית החדשה (פארלנטה), מבוצעים בו זמנית מוזיקה תזמורתית אוטונומית ודיבור טבעי. מכאן, מידת "הטבעיות" של ביטוי הטקסט בפארלנטה גבוהה מאשר ברציטטיב.
התשובה הנכונה היא (2).

25. בשורות 6-7 נכתב שניוטון גילה במאה ה-17 ששתי התופעות (מסלול כוכבי הלכת ונפילת חפצים) קשורות זו לזו. מכאן, שלפני ניוטון לא חשבו ששתי התופעות קשורות זו לזו.
התשובה הנכונה היא (2).
26. הפסקה השנייה עוסקת בדוגמאות מההיסטוריה של הפיזיקה בהן התברר כי אפשר להסביר תופעות שונות באמצעות הסבר משותף.
התשובה הנכונה היא (2).
27. קנה מידה מקרוסקופי הוא קנה מידה של עצמים הנראים בעין בלתי מזוינת, כלומר קנה מידה גדול. כוח קצר טווח הוא כוח שפועל במרחקים קטנים מאוד, כלומר בקנה מידה קטן מאוד, ואי אפשר למדוד אותו בלי מכשירים מיוחדים, ולכן לא נחוש בו בקנה מידה מקרוסקופי.
התשובה הנכונה היא (4).
28. הכוח האלקטרומגנטי הוא כוח ארוך טווח, כמו גם כוח הכבידה.
התשובה הנכונה היא (4).
29. מה שהגביל את כל אחד מהגילויים הוא גורמים טכניים (קיום מכשירים מיוחדים או מכשירי מדידה הרגישים לאנרגיה חשמלית), כלומר ההבדלים ביכולת התצפית והמדידה הכתיבו את סדר התפתחות התורות.
התשובה הנכונה היא (2).
30. הגזע הוא הבסיס, אליו מתכנסים כל הענפים, כלומר הוא התורה המאחדת ממנה יוצאות כל התורות האחרות.
התשובה הנכונה היא (4).

פתרון הבנת הנקרא – פברואר 2010

פרק ראשון

קטע א'

25. על פי שורות 1 ו-2 בבסיס שרפה והחלדה תופעה כימית אחת: התרכבותו של חומר עם חמצן, תופעה הנקראת "חמצון". בערה הוא המונח המתאר גם שרפה וגם החלדה.

התשובה הנכונה היא (3).

26. הכימאים חשבו שפלוגיסטון הוא חומר הנמצא במתכת, משתחרר ממנה בתהליך הבערה, ויש לו משקל שלילי. כלומר המתכת לפני הבערה מכילה את הפלוגיסטון, ולאחר התהליך הפלוגיסטון עוזב אותה. בגלל שחשבו שמשקלו של החומר שלילי, הדבר הסביר את העלייה במשקל של המתכת לאחר תהליך הבערה על ידי עזיבת הפלוגיסטון את המתכת.

התשובה הנכונה היא (4).

27. על פי שורות 12-14 שלה ופריסטלי גילו את יסוד החמצן, אך אנטואן לבואזיה גילה את תפקידו של החמצן בתהליך הבערה.

התשובה הנכונה היא (3).

קטע ב'

28. בשורה מספר 4 כתוב שהיקשרות בין חומר לקולטנים מתרחשת רק כאשר יש התאמה בין מבנה הקולטן למבנה החומר. מכאן, תשובה מספר 4 סותרת את הכתוב בטקסט.

התשובה הנכונה היא (4).

29. לפי שורה 8-11, כתוב שאנדומייד הוא חומר אשר נמצא הקולטן המתאים לו. בהמשך, מצוין שבנוסף לאנדומייד בודדו אנדוקובינאוידיים נוספים ביניהם AG-2. מכאן, נסיק שגם AG-2 הוא חומר אשר לו קולטן במוח.

התשובה הנכונה היא (2).

30. על פי שורות 14-15, מצוין בטקסט ש-AG-2 המצוי בחלב אם מגביר את התיאבון.

התשובה הנכונה היא (3).

פתרון הבנת הנקרא – פברואר 2010

פרק שני

25. בקטע כתוב שאנו מכירים את האוכל שהיה מוגש במאה ה-17 אבל לא במאה ה-16 ושהבסיס לשינוי היה תפיסת עולם רפואית שהשתנתה. מכאן, הרגלי האכילה שלנו אינם עולים בקנה אחד עם תפיסת העולם הרפואית שרווחה במאה ה-16.
התשובה הנכונה היא (4).
26. בשורות 13-14 נכתב שהליחה של זקנים הייתה קרה ויבשה יותר, ולכן קשישים הם "קרי רוח" יותר.
התשובה הנכונה היא (1).
27. בקטע מצוין שהטבח צריך להתאים את הארוחה למצבו של האדם. בנוסף נכתב בקטע שנשים קרות יותר מגברים, קשישים קרים יותר מצעירים, הבריאות של האורחים קובעת את הארוחה כיוון שאם מישהו חולה – הדבר נובע מחוסר איזון ובעזרת הארוחה ניתן להחזירו לאיזון ומכאן – רק מצבו הכלכלי של האדם מבין התשובות לא קובע את התפריט שעל הטבח להכין.
התשובה הנכונה היא (4).
28. בשורה 20 כתוב שהחומץ נחשב לקר בדרגה גבוהה ולח בדרגה בינונית. מכאן, כשמוסיפים את החומץ למשהו שטוגן, זה על מנת לאזן אותו. מכך נוכל להסיק שטיגון הופך את האוכל ליבש וחם.
התשובה הנכונה היא (3).
29. על פי שורה 26 אנו מבינים שהתפיסה השתנתה לחלוטין ולכן לא מתחשבים עוד במאכלים קרים או חמים או יבשים וכן הלאה כל נפסול את תשובות 1 ו-3. מאותה תקופה החלו לאכול פירות וירקות וכך נפסול א תשובה מספר 2. הדבר משאיר אותנו עם המסקנה שהחלו לשים לב למינרלים וקלוריות ולכן סוג המזון שאכלו השתנה.
התשובה הנכונה היא (4).
30. מוהליבר אומר על שיטת המיסוי שהיא כמו הבלנמנז'ה, כלומר בתחילה חשבו שהדבר נכון, אך כיום אינה מקובלת. כפי שהתזונה במאה ה-16 הייתה נחשבת נכונה אבל אינה מקובלת כיום.
התשובה הנכונה היא (1).

פתרון הבנת הנקרא – אפריל 2010

פרק ראשון

25. על פי הטקסט, תפקידה של הגלולה הוא לחקות את ההשפעה של אכילה מצומצמת מבלי שאנשים יאלצו לרעוב. כלומר, תפקידה הוא להערים על המנגנון הקושר בין מספר הקלוריות הנצרכות לבין משך החיים כך שאנשים יוכלו לאכול הרבה ובכל זאת שההשפעה של הגלולה על הגוף תהיה כאילו הם אוכלים מעט.
התשובה הנכונה היא (2).
26. סדר התהליכים כפי שמתואר בפסקה השנייה הוא ירידה בכמות הפחמימות שנצרכת, המביאה לירידת רמת הגלוקוז בדם (כתוב בפסקה השנייה שגלוקוז הוא תוצר של עיכול פחמימות ולכן אם נוריד צריכת פחמימות תרד גם רמת הגלוקוז בדם). מכיוון שכתוב בפסקה השנייה בטקסט שגלוקוז מעורר תאים בלב לב להפריש אינסולין נסיק שירידה ברמת הגלוקוז תביא גם לירידה ברמת האינסולין בדם. בטקסט מוסבר שהאינסולין מאפשר לגלוקוז להיכנס לתא ומכאן ירידה ברמת האינסולין תביא לירידה בכניסת הגלוקוז החודר לתאים. בטקסט כתוב שכניסת הגלוקוז לתא מאפשרת בניית ATP ולכן ירידה בכמות הגלוקוז הנכנסת לתא תביא לירידה בכמות ה- ATP הנוצר.
התשובה הנכונה היא (4).
27. ההסבר הראשון לשאלה המועלית בתחילת הפסקה השלישית בטקסט הוא שעודף אינסולין מזיק לגוף ומכיוון שצריכת גלוקוז מעודדת ייצור אינסולין בגוף, ומכאן הפחה בצריכת הגלוקוז תפחית את רמת האינסולין בדם. מכאן, ניתן שאפשר להאריך חיים על ידי הפחתת רמת האינסולין בדם.
התשובה הנכונה היא (1).
28. בפסקה השלישית כתוב שהחלק הארי של הרדיקליים החופשיים נפלט ממנגנון ייצור ה-ATP, כלומר רק חלק גדול מהרדיקליים החופשיים נפלטים בצורה זו, וחלק אחר מהרדיקלים החופשיים נפלטים בצורה אחרת שאינה מנגנון ה-ATP.
התשובה הנכונה היא (4).

29. "מרמים את התאים", כלומר יוצרים מצב בו למרות שהאדם אוכל הרבה, הגוף מרגיש כאילו צריכת הקלוריות שלו מוגבלת, כלומר מאפשרים תנאים האופייניים לרמת גלוקוז נמוכה יותר בדם.

התשובה הנכונה היא (2).

30. הכותרת המתאימה לקטע היא: לאכול את העוגה ולהשאיר אותה שלמה – דרך אפשרית להארכת חיים? הסיבה היא שהקטע מדבר על מצב בו אנשים יאכלו הרבה, אך הגוף שלהם יחשוב שהם אוכלים מעט, וזה דימוי למצב בו אוכלים את העוגה ומשאירים אותה שלמה.

התשובה הנכונה היא (3).

פתרון הבנת הנקרא – אפריל 2010

פרק שני

25. בשורה 5 מצוין ש"תפיסה כזו (של הישראלים) של הדמוקרטיה מעידה על חוסר מודעות לכך שמלבד הממד הפורמלי של שלטון הרוב יש לדמוקרטיה גם ממד נוסף...". כלומר, לישראלים אין תפיסה של המשמעות הרחבה של הדמוקרטיה.
התשובה הנכונה היא (4).
26. הכוונה ב"לא היה סייג חוקתי" היא שלא הייתה דרך חוקית לבטל את החלטת הרוב במקרה הצורך (כמו למשל מקרה של פגיעה שרירותית בזכויות). מכאן, תשובה 4 מתאימה באומרה שהערכים האנושיים הבסיסיים לא היו מעוגנים בחוקה.
התשובה הנכונה היא (4).
27. בסוף הפסקה השנייה נאמר שעד שנות ה-90 אף אחד מחוקי היסוד שנחקקו לא מילא את תכליתה העיקרית של החוקה, להגן על הממד הערכי של הדמוקרטיה, הלא הוא זכויות האדם והאזרח. בשורות 8-9 מוסבר שתפקידה של החוקה הוא לשמור על זכויות האדם והאזרח. מכאן, חוקי היסוד לא השיגו את המטרה העיקרית שעמדה בבסיס ההחלטה לחוקקם.
התשובה הנכונה היא (3).
28. בשנת 1992 הכנסת חוקקה את חוק יסוד כבוד האדם וחירותו, ברוח חוקתית שבעקבותיו, הכנסת לא יכולה לחוקק חוק שאינו מכבד את זכויות האדם הבסיסיות. כפי שהגדיר אהרון ברק את החוק – "מהפכה חוקתית", החוק הוא המשך ישיר של ההבטחה ליצור חוקה שניתנה ב-1948.
התשובה הנכונה היא (3).
29. "המהפכה" היא הגנה מפני חקיקה הפוגעת בממד הערכי של הדמוקרטיה כפי שמצוין בשורות 17-18 בעקבות החוק הכנסת אינה מוסמכת עוד לחוקק חוק שאינו מכבד את זכויות האדם הבסיסיות.
התשובה הנכונה היא (4).
30. משמעותה של המימרה האמריקאית "זכותי להניף את זרועי מסתיימת בקצה אפו של שכני" היא שזכויותי מסתיימות כאשר הן פוגעות במישהו או משהו אחר. מכאן, זכותי לטיול גיפים מסתיימת כאשר היא נעשית בשטח חקלאי ופוגעת ברכושו של החקלאי.
התשובה הנכונה היא (4).

25. על רקע העובדה שהמצאה מותנית בקיומם ש מספר תנאים, ניתן להבין מדוע נכשל לאונרדו דה-וינצ'י.
- התשובה הנכונה היא (1).**
26. התגליות בחקר האטמוספירה היו יכולות לעזור לדה-וינצ'י ליישם את המצאתו, ולכן הן דוגמה לידע בנוגע לחוקי הטבע שנדרש על מנת ליישם רעיון.
- התשובה הנכונה היא (3).**
27. הנפט אפשר את פיתוחו של מנוע הבעירה הפנימית, מה שאפשר את יצירת המטוס.
- התשובה הנכונה היא (1).**
28. ניתן להבין שהמצאתם של האחים רייט לא הייתה מתאפשרת ללא ניסוחם של חוקי המכניקה והתגליות בחקר האטמוספירה.
- התשובה הנכונה היא (1).**
29. החידוש של קופרניקוס התקבל בזכות העובדה שהחישובים היו פשוטים יותר ויעילים (שורה 22-25).
- התשובה הנכונה היא (4).**
30. ברונו וגלילאי הסכימו עם קופרניקוס, אך הם גם טענו, בניגוד אליו, שהתפיסה החדשה מתארת נכונה את המציאות, בעוד שקופרניקוס השתמש בה רק לצורך החישובים ולא טען כי היא משקפת את המציאות.
- התשובה הנכונה היא (1).**

פתרון הבנת הנקרא – יולי 2010

פרק שני

25. המשפט האחרון מדגים לקורא כיצד הפוליטיקה דומה למשחק.
התשובה הנכונה היא (1).
26. תורת המשחקים מהווה כלי מחקר לרשות מדע המדינה.
התשובה הנכונה היא (4).
27. לפי שורה 13, דרך הפעולה הרציונלית היא דרך א', בה ההפסד יהיה מזערי.
התשובה הנכונה היא (1).
28. התמודדות על ראשות הממשלה היא דוגמה ל"משחק סכום אפס", שכן אחד חייב להפסיד, בעוד שהשני מנצח.
התשובה הנכונה היא (3).
29. לפי המבקרים בשורות הנ"ל, תורת המשחקים אינה מביאה בחשבון חשדות ושנאות עתיקי יומין שגורמים לבעיה להיות מורכבת ולכן היא בעייתית.
התשובה הנכונה היא (1).
30. לא ניתן להסיק מהקטע כי הפוליטיקאים נוטים לנקוט מהלכים קיצוניים.
התשובה הנכונה היא (4).

פתרון הבנת הנקרא – אוקטובר 2010

פרק ראשון

26. הסוגיט על פי פסקה 2 הוא סדר האירועים כפי שפוגש אותם הקורא ולא בסדר כרונולוגי. לפי שורה 7, בסיפורים בלשיים בדרך כלל האירועים נודעים לקורא בסדר שבו הבלש מתוודע אליהם ולא בסדר כרונולוגי. לכן, הסוגיט תואם את הסדר שבו נודעו העובדות לבלש.

התשובה הנכונה היא (3).

27. בתשובה מספר 1 ההתרחשויות נודעו לנו בסדר שבו הם קרו. לכן ההתאמה בין הפאבולה לסוגיט היא הגדולה ביותר. בכל אחת מן התשובות האחרות אנו יודעים על משהו שקרה בעבר או יקרה בעתיד ולכן אין התאמה מושלמת בין הפאבולה לסוגיט.

התשובה הנכונה היא (1).

28. בשורה 9 נאמר שהפער בין הפבולה לסוגיט תורם לאפיון הדמויות. בשורות 8-9 נאמר שאם לא היה פער בין הפאבולה לסוגיט לא היה מתח בסיפור ולכן אפשר להסיק שהפער תורם למתח. בשורות 9-10 נאמר שהקורא עשוי ללמוד לאיזה אירועים המספר מייחס חשיבות.

התשובה הנכונה היא (3).

29. בפסקה השלישית פרי טוען שיש סדר טבעי ויש סדר חורג ממנו ולאחר מכן במשפט הבא מתואר הסדר הטבעי של הצגת חיילים, כלומר הסדר ההיררכי ולעומת זאת סדר לא טבעי שחורג מהסדר ההיררכי.

התשובה הנכונה היא (4).

30. שורות 23-24 מופיעה תשובה (1). בשורות 24-25 מופיעה תשובה (3). בשורות 16-17 מופיעה תשובה (4).

התשובה הנכונה היא (2).

פתרון הבנת הנקרא – אוקטובר 2010

פרק שני

26. יום טוען שתאוריות מדעיות הנבנות על סמך תצפיות אינן תקפות כיוון שאנו תופסים את האירועים בחושינו בזה אחר זה ומכך מסיקים על סיבתיות שלא בהכרח קיימת.
התשובה הנכונה היא (1).
27. יום טוען שאנו רואים בקבוק נופל ולאחר מכן בקבוק שמתנפץ על הרצפה ואנו מסיקים שהנפילה היא שגרמה לבקבוק להתנפץ. מכאן, המשפט "מן הנמנע להסיק זאת" מתייחס לעובדה שהנפילה היא זו שגרמה להתנפצות הבקבוק.
התשובה הנכונה היא (2).
28. קאנט מפריד בין שני עולמות: העולם האובייקטיבי אשר לגביו אין לדעת מה קיים ומה גורם למה והעולם הנגלה שבו אנו רואים מקרים ומסיקים מהם מסקנות שיכולות להיות נכונות או מוטעות. מכאן, חוק הטבע לגבי מים ונקודת רתיחתם מתקיים בהכרח בעולם הנגלה אך לא בהכרח בעולם האובייקטיבי.
התשובה הנכונה היא (1).
29. על פי קאנט בשורות 25-26 בהכרתם של בני האדם טבועים אותם חוקים ומכאן שהם יחוו את העולם בצורה דומה. (הכוונה כמובן לעולם הסובייקטיבי).
התשובה הנכונה היא (4).
30. משורות 12-13 ניתן להבין שקאנט מסכים עם יום בנוגע לאי קיומה של הסיבתיות אך בשורות 13-14 מסביר איך התמודד עם טענה זו על מנת שכן יהיה אפשר להתייחס לסיבתיות כתקפה.
התשובה הנכונה היא (2).

פתרון הבנת הנקרא – דצמבר 2010

פרק ראשון

25. נאמר שאפשר לצפות שבאמת הסוכר בדמו של בעל חיים בריא יהיו תנודות ניכרות בהתאם למאכלים שאכל ולזמן בו אכל אותם, אך מתברר שאין הדבר כך, כי לפי ההמשך, רמת הסוכר בדם נשארת קבועה יחסית (שורה 17).
התשובה הנכונה היא (3)
26. כאשר קר, כלי הדם מוצרים וזרימת הדם בהם פוחתת, וכך נאבד פחות חום.
התשובה הנכונה היא (4)
27. כפי שיש מנגנונים בגוף החי המווסתים את רמת הסוכר, כך יש מנגנונים המווסתים את חום הגוף, כך שהוא פחות מושפע מהסביבה החיצונית.
התשובה הנכונה היא (3)
28. הסביבה הפנימית היציבה מאפשר לגוף להמשיך לתפקד בתנאים המתאימים לו, כלומר, למרות שינויים בתנאי הסביבה החיצונית.
התשובה הנכונה היא (4)
29. לפי הפסקה האחרונה רעיון "הסביבה הפנימית" אפשר לברנר להציע הסבר חלופי לתופעות להסבר שהציעו הוויטליסטים (שורות 26-28).
התשובה הנכונה היא (3)
30. לפי ברנר הגוף החי מתקיים בזכות מנגנוני הוויסות והבקרה שלו, ששומרים אותו מפני השפעות של הסביבה החיצונית.
התשובה הנכונה היא (4)

25. הפסקה הראשונה מציגה ניגוד בין משמעות המילה "פשיזם" בשיח העכשווי, בו הפשיזם נתפס ככינוי גנאי לעמדות כוחניות המצדדות בהפרת זכויות אדם, לבין המשטר הפאשיסטי, שדגל בחירות וביצירתיות האנושית.
התשובה הנכונה היא (1)
26. לא מוזכר כי המהפכה התעשייתית פגעה ברציונליות של האדם, אלא שהיא פגעה בדרך "האי רציונלי".
התשובה הנכונה היא (4)
27. על פי הפסקה השנייה, סורל קיבל השראה מרעיונותיהם של האינטלקטואלים בנוגע לממד היצירתי באדם, והחיל אותם על התחום החברתי.
התשובה הנכונה היא (4)
28. סורל ראה רק באלימות המהפכנית תופעה חיובית, לעומת אלימות המשמשת לדיכוי (שורות 15-16,) ואילו מוסוליני סבר שהאלימות היא ערך בפני עצמו.
התשובה הנכונה היא (3)
29. מוסוליני טען כי במלחמה האדם מממש את אנושיותו ומספק את צרכיו הרוחניים הנעלים ביותר (שורות 24-25,) כלומר רעיון א' מופיע בקטע. לעומת זאת, לפי מוסוליני המדינה צריכה לשלוט באלימות ולכוונה (שורה,) 20 אבל לא לדכא את האלימות של הפרט, כלומר רעיון ב' לא מופיע בקטע.
התשובה הנכונה היא (1)
30. הכוונה היא לחוויות אחרות שאינן מלחמה, לכן חווית המלחמה לא יכולה לשמש דוגמה ל"חוויות האחרות".
התשובה הנכונה היא (1)

פתרון הבנת הנקרא – פברואר 2011

פרק ראשון

25. המושג "מספר ראשוני" מובא כדוגמה למושג שמוגדר לפי גישת האנציקליזם, משום שיש לו הגדרה שמאפשרת לקבוע בנוגע לכל מספר אם הוא נכלל בה או לא.
התשובה הנכונה היא (1).
26. משמעות המילה "עמד על" בשורה 10 היא "זיהה" (הפילוסוף זיהה שתי בעיות עיקריות).
התשובה הנכונה היא (1).
27. ויטגנשטיין סבר כי הדרישה להגדיר כל מושג באופן חד-משמעי **נידונה לכישלון** (הוא טען שלא תמיד ניתן להגדיר מושג באופן חד משמעית). בכך **חלק על** גישת האסנציאליזם (לפיה כל הגדרה צריכה לאפשר לקבוע באופן חד משמעי אם מושג מסוים שייך להגדרה או לא).
התשובה הנכונה היא (2).
28. המרפסת (שורה 15) מובאת בתור דוגמה למקרה פרטי אשר אפשר לקבוע באופן חד משמעי אם הוא בכלל בהגדרת המושג "חדר" או לא, שכן למרפסת אין קירות, ולכן היא באופן חד-משמעי לא חדר.
התשובה הנכונה היא (4).
29. לפי הפסקה האחרונה אי אפשר למצוא אוסף של תכונות המשותפות לכל המקרים הפרטיים של המושג "משחק", ולהם בלבד. זאת מכיוון שהתכונה היחידה המשותפת לכלל המשחקים היא "שעשועי", אבל זו תכונה המשותפת להרבה דברים אחרים שהם לא משחקים.
התשובה הנכונה היא (1).
30. שורות 29-30: "ויטגנשטיין סבר כי במקום שבו הגדרת מושגים על פי תכונות אינה יעילה, תסתכם הגדרה טובה באזכור של כמה מקרים פרטיים של אותו מושג ותו לא".
התשובה הנכונה היא (3).

פתרון הבנת הנקרא – פברואר 2011

פרק שני

25. בקטע לא נאמר כי המרחק בין הכוכבים השונים קבוע.
התשובה הנכונה היא (1).
26. המשפט בשורה 10 מתייחס לשאלה המופיעה בפתחת הקטע: "האם יש אי שם אדם הזהה לך בכל, שיושב וקורא את הקטע שאתה קורא עכשיו?".
התשובה הנכונה היא (4).
27. לפי הקטע, מקובל לקרוא ליקום הנצפה פשוט "היקום שלנו", כלומר כל יקום מוגדר לפי "היקום הנצפה" שלו (שורות 13-14). לכן, לומר שיקומיהם של הכפילים שלנו שווים בגודלם לגודלו של יקומנו, זה כמו לומר שנפח האופק הקוסמי שלהם (היקום הנצפה) שווה בגודלו לנפח האופק הקוסמי שלנו.
התשובה הנכונה היא (1).
28. הגעת האניות המוזכרות בקטע מקבילה להגעתו של אור ממקומות מרוחקים, שיאפשר לראות ישויות שכיום איננו רואים (כמו שלא רואים אניות לפני שהן מגיעות מעבר לקו האופק).
התשובה הנכונה היא (2).
29. בשורה 21 מדובר על גופים המצויים מעבר לאופק הקוסמי (כלומר מעבר ליקום הנצפה), ואלה יכולים להיות למשל כוכבי לכת ביקום מקביל לשלנו.
התשובה הנכונה היא (3).
30. לפי הקטע "סביר שכולנו נמות לפני שיתגלו כפילים לעינינו" (שורה 24), מכיוון שהכפילים לא ייכנסו לתחום היקום הנצפה בעודנו בחיים. הסיבה לכך היא שהיקום הנצפה הוא עד מרחק של 14 מיליארדי שנות אור, וזה הרבה פחות מ-10 בחזקת 10 בחזקת 28 מטרים, שזה הטווח בו לפי הדגם הקוסמולי המקובל נמצא הכפיל שלנו (שורות 3-4).
התשובה הנכונה היא (3).

פתרון הבנת הנקרא – אפריל 2011

פרק ראשון

25. סביר להניח כי פינק ומרשל ראו במחקר המתואר בפסקה השנייה מחקר שאפשר להכליל את מסקנותיו על כל גירוי גדול המורכב מגירויים קטנים, שכן השניים הופתעו כאשר מחקר אחר שכלל גירוי גדול המורכב מגירויים קטנים הביא לתוצאות אחרות.
התשובה הנכונה היא (3).
26. אחרי המחקר הראשון של פינק ומרשל השניים הסיקו שההמיספרה השמאלית היא שאחראית על עיבוד הרכיבים המקומיים, ולכן הם ציפו שהתמקדות ברכיבים המקומיים ב"גירויי החפצים" תביא לפעילות יתר בהמיספרה השמאלית.
התשובה הנכונה היא (2).
27. המילים היחידות יהיו מקבילות לאותיות הקטנות (הרכיבים הקטנים שמרכיבים את המכלול), והמשפטים או הביטויים יהיו מקבילים לאות הגדולה (המכלול השלם המורכב מפרטים קטנים יוצר).
התשובה הנכונה היא (2).
28. המחקרים מחזקים את הטענה שההבדל בין ההמיספרות נעוץ באופן שבו כל אחת מהן מעבדת מידע, שכן לפי המחקר ההמיספרה השמאלית התמקדה במילים היחידות, וההמיספרה הימנית טיפלה בהבנת המשמעות של המשפטים והביטויים בכללותם.
התשובה הנכונה היא (4).
29. לפי הפסקה השלישית, מי שפגוע רק בהמיספרה הימנית יבין את המילים הבודדות אך לא את המשמעות הכללית משום שההמיספרה הימנית אחראית על הבנת הביטוי בכללותו, והשמאלית על הבנת המילים הבודדות.
התשובה הנכונה היא (3).
30. הממצאים של המחקר בפסקה האחרונה לא חייבו את החוקרים לחזור לתפיסה לפיה כל ספירה אחראית על תפקוד שונה - לפי הכתוב בטקסט החוקרים פיתחו את השערתם הקודמת לגבי אופן העיבוד עליו אחראית כל אחת מההמיספרות, וכך נתנו הסבר אפשרי לתוצאות המחקר שאינו תומך בטענה כי ההמיספרות אחראיות על תפקודים שונים.
התשובה הנכונה היא (2).

פתרון הבנת הנקרא – אפריל 2011

פרק שני

25. אנאלפסיס פירושו תיאור של אירוע מוקדם יותר מן ה"הווה" של הטקסט, לכן תיאור לידת הגיבור הוא דוגמה לאנאלפסיס.
התשובה הנכונה היא (1).
26. הפרולפסיס מתאר אירוע מאוחר יותר מן ה"הווה" של הטקסט, כלומר הוא מתאר אירוע שעתיד להתרחש בשלב מוקדם יחסית, ולכן המתח מהשאלה "מה הדבר שעתיד לקרות נמנע" - אנו כבר יודעים מה עתיד לקרות.
התשובה הנכונה היא (3).
27. האפקט המפתיע המתואר בשורה 23 מתייחס לכך שכאשר אירוע משמעותי מתואר בתמצות הדבר יכול להפתיע את הקורא (אשר מצפה כי לאירועים חשובים יוקדש תיאור ארוך בטקסט). לכן, דוגמה לאפקט המפתיע הזה היא תיאור קצר של מלחמה ארוכה ועקובה מדם (אירוע משמעותי).
התשובה הנכונה היא (3).
28. במעבר בין שני המשפטים יש פסיחה, משום שהטקסט מדלג על כל האירועים שהתרחשו בין הנישואים ללידת הילד.
התשובה הנכונה היא (4).
29. המשפט קשור בעיקר לדיון בסדר, שכן קיצם של הנישואים מתואר עוד טרם הסתיימה החתונה.
התשובה הנכונה היא (1).
30. אף אחת מהטענות לא משתמעת מהקטע. אנאלפסיס ופרולפסיס יכולים להיות מתוארים באריכות או בקצרה, ולכן לא מחייבם האטה או האצה. האצה אינה מחייבת תמצות שכן תמצות פירושו אזכור בודד של אירוע החוזר מספר פעמים, ולא בכל פעם שאירועים שמשכם ארוך מתוארים בקצרה יהיה תמצות כזה.
התשובה הנכונה היא (4).

פתרון הבנת הנקרא – יולי 2011

פרק ראשון

25. "צעקות" היא המילה המוחלפת, ולכן היא המדומה.

התשובה הנכונה היא (3).

26. המילה "הולדתה" משמשת כמטפורה, מאחר שהמטפורות לא באמת נולדות, כלומר המשמעות המילולית של המילה אינה מתאימה בהקשר זה, ויש לפרשה שלא כפשוטה. המילה "הולדתה" יכולה להחליף במקרה הזה את המילה "היווצרותה".

התשובה הנכונה היא (1).

27. לפי הקטע, אנו מפרשים מילים ומשפטים באופן אוטומטי כאשר אנו נתקלים במילים שאינן חורגות מההקשר ולכן אפשר להבין אותן כפשוטן. כלומר, אנו מסוגלים לעשות זאת כאשר המילה לא חורגת משדה המשמעות של המילים הסובבות אותה, או במילים אחרות, כאשר קיימת אחידות בשדה המשמעות של הטקסט. במקרה אחר, למשל כשמדובר במטפורות, וישנן בטקסט מילים שמגיעות משדות משמעות שונים, אנו לא יכולים לפענח אותו באופן אוטומטי.

התשובה הנכונה היא (2).

28. מה שמת במטפורות הללו הוא למעשה ריבוי המשמעות, כלומר, נותרה להן רק המשמעות החדשה (שורה 25: "נשכחה משמעותן המקורית"). למשל בדוגמה "שבע רצון", כעת למילה יש רק משמעות של "מרוצה", ולא משמעות של תחושת שובע פיזית.

התשובה הנכונה היא (4).

29. משום שלמטפורות מתות יש רק משמעות אחת, הן "נטמעו בשפה כמילים או כביטויים רגילים" (שורה 25). זאת אומרת שהבנת נעשית כמו הבנתן של מילים רגילות.

התשובה הנכונה היא (2).

30. המטפורה מאפשרת רב-משמעות. לעומת זאת, מאמר מדעי דורש דיוק, ולכן לכל מילה בו חייבת להיות משמעות מדויקת ככל הניתן, ומילה שיש לה יותר ממשמעות אחת בוודאי לא מתאימה.

התשובה הנכונה היא (4).

פתרון הבנת הנקרא – יולי 2011

פרק שני

25. שורה 6: "התכונות שעמדו במבחן הברירה הטבעית, כלומר סייעו לאורגניזם שנושא אותו לשרוד".

התשובה הנכונה היא (4).

26. בדוגמה, עליה במספר הפרפרים ה"חקיינים", גורמת לכך שזה פחות מועיל להיות פרפר "חקיין", כי הציפורים לומדות שיש פרפרים כאלה ואין סיבה לא לאכול אותם. כלומר, היא גורמת להקטנת היתרון ההישרדותי הטמון בנשיאת צבעי אזהרה.

התשובה הנכונה היא (2).

27. תכנון גורם לכך שיתקיימו רק האפשרויות הכי יעילות מבחינת המתכנן. בצורה כזו, בעבר גידלו באירלנד רק זן אחד של תפוחי אדמה שהצטיין ביבול רב במיוחד - ניתן לתכנן איזה תפוחי אדמה לגדל, וכך קרה שגידלו רק זן אחד (האפשרויות הצטמצמו), וזה היה הזן הכי יעיל מבחינת המגדלים, שהם המתכננים.

התשובה הנכונה היא (3).

28. שורות 23-24: "אנשים שאינם שותפים לחשש זה מזכירים שהכנסת גורם ההכוונה לטבע החלה כבר מזמן". מכך משתמע שהכנסת גורם ההכוונה לטבע אינה כה מסוכנת (עשו את זה בעבר וזה לא גרם נזקים חמורים).

התשובה הנכונה היא (1).

29. אם תכונה מסוימת שהאדם טיפח באמצעות הנדסה גנטית הייתה נוצרת באקראי בדרך האבולוציונית, ייתכן שהיא לא הייתה מתפשטת ושורדת, כי זו תכונה שרצויה לאדם, והיא לאו דווקא מסייעת לבעל החיים לשרוד כאשר האדם לא מתערב בחייו והוא נמצא בסביבה הטבעית שלו (למשל, תרנגולת שמטילה הרבה ביצים). במילים אחרות - תכונות אלה לא בהכרח מסייעות לאורגניזמים הנושאים אותן לשרוד בסביבתם הטבעית. לכן, התכונות האלה זקוקות להתערבות ולהגנה של האדם כדי לשרוד.

התשובה הנכונה היא (4).

30. לפי הקטע, הנדסה גנטית גורמת לשונות גנטית נמוכה יותר מהשונות הקיימת בעולם היום (שנוצרה בתהליך האבולוציה).

התשובה הנכונה היא (4).

פתרון הבנת הנקרא – אוקטובר 2011

פרק ראשון

26. הלחיצה על המתגים מקבילה למילוי כללי הטקס, שיוביל להפעלת המכשיר, כלומר להיענות האל. לכן לחיצה על מתגים לא מתאימים משולה לאי-הקפדה על כללי הקרבת הקרבן, והיא תביא לאי מילוי של הבקשה שלשמה הוקרב.
- התשובה הנכונה היא (3).**
27. לפי המימסה, לוודה צריכה להיות משמעות לגבי ההתנהגות הרצויה של האדם. לכן הפירוש האפשרי לפי המימסה לסיפור על אל שנפגע בעקבות פגיעה בחלשים, היא שאסור לפגוע בחלשים.
- התשובה הנכונה היא (4).**
28. לא מוזכרת ביקורת על אנשי אסכולת המימסה.
- התשובה הנכונה היא (1).**
29. לפי הקטע, כתבים שניתנו בזמן ובמקום מסוים אינם נצחיים. הכתבים הנצחיים הם אלה שהיו קיימים מאז ומעולם.
- התשובה הנכונה היא (2).**
30. בטקסט מוצג שוני לגבי תפיסת האוטונומיה של האל בקבלת קורבנות - לתפיסת בדתות המערביות האל יכול להחליט אם לקבל את הקורבן או לא, ואילו לפי התפיסות ההודיות הוא מוכרח לקבלו. כמו כן יש שוני בתפיסת מקור תקפותם של כתבי הקודש - לפי הדתות המערביות, תוקפם של כתבי הקודש נובע מכך שהם ניתנו לאדם מהאל, ואילו מבחינת הדתות ההודיות המקור לתקפותם של כתבי הקודש אינו חיצוני (האל) אלא הוא טמון בהם עצמם.
- התשובה הנכונה היא (4).**

פתרון הבנת הנקרא – אוקטובר 2011

פרק שני

25. התיאוריות נקראות תיאורית "המוצא האפריקני" ו"אבולוציה רב-אזורית". שני השמות מתייחסים למיקום גיאוגרפי, ולכן ניתן להסיק כי נקודת המחלוקת בין התיאוריות היא מקום מוצאו של ההומו ספיאנס.

התשובה הנכונה היא (1).

26. החוקרים בדקו את המיטוכונדריה כי ההבדלים בדנ"א של המיטוכונדריה של צאצאים לאם קדומה משותפת יכולים לנבוע ממוטציות בלבד, ולכן לפי כמות השינויים ניתן להעריך את כמות המוטציות, וכך להעריך כמה זמן חלף מאז קיומה של אותה אם קדומה.

התשובה הנכונה היא (4).

27. מהפסקה השנייה עולה כי ככל שהשונות הגנטית גבוהה יותר, הספיקו להיווצר יותר מוטציות, ולכן זה מעיד על כך שהאוכלוסייה קיימת יותר זמן. לכן, ניתן להסיק כי זוולנד מאוכלת יותר זמן מאשר בובוסטן. זאת, בדומה למסקנת החוקרים, לפיה מכיוון שבקרב תושבי אפריקה יש יותר שונות גנטית, אפריקה הייתה מאוכלת יותר זמן.

התשובה הנכונה היא (2).

28. המתנגדים לתיאורית המוצא האפריקני טוענים כי הייתה אם משותפת קדומה (חווה), אך היא לא הייתה שייכה להומו-ספיאנס, אלא למין קדום יותר (שורות 22-23).

התשובה הנכונה היא (3).

29. המחבר טוען בסוף הקטע כי כנראה עברו של המין האנושי יישאר "לוט בערפל", כלומר, לא נוכל להכריע בין הגישות. ניתן להסיק מכך שהוא אינו מצדד באף אחת מהגישות (אינו מעדיף גישה אחת על פני האחרת).

התשובה הנכונה היא (4).

30. אין בקטע טענה לפיה יכולה להיות להבדלים הגנטיים סיבה אחרת פרט למוטציות. להיפך הנתון לפו שינויים בדנ"א המיטוכונדריאלי יכולים לקרות רק כתוצאה ממוטציות מוצגת כעובדה אובייקטיבית שאינה שייכת לאחת משתי התיאוריות.

התשובה הנכונה היא (2).

25. שורות מספר 7-9: "הגישה הקוגניטיבית שצמחה אחר כך דווקא התמקדה בתהליכים

פנימיים... לכן המחקר במסגרתה עסק בנושאים כגון... ושיטות לעיבוד מידע..."

התשובה הנכונה היא (1).

26. נבדוק את התשובות האפשריות:

תשובה מספר 1:

שורות מספר 5-7: "ההשקפה השלטת הייתה שהמדע הוא מטבעו אובייקטיבי, ושמשום

כך אין הוא יכול לעסוק בדבר סובייקטיבי כתודעה. הגישה ההתנהגותית בפסיכולוגיה...

ואימצה השקפה זו..."

תשובה זו נפסלת מכיוון שעל פי הפסקה הראשונה הגישה ההתנהגותית נמנעה לעסוק

בחקר התודעה כי חשבה שלא ניתן לחקור אותה באופן מדעי, לא כי בעת צמיחתה היו

חסרים הכלים המחקריים הדרושים.

תשובה מספר 2:

שורות מספר 7-9: "הגישה הקוגניטיבית שצמחה אחר כך דווקא התמקדה בתהליכים

פנימיים אך עדיין השאירה את התודעה "מחוץ לתחום"... לכן המחקר במסגרתה עסק

בנושאים כגון אסטרטגיות חשיבה, תהליכי זיכרון..."

תשובה זו נפסלת מכיוון שעל פי הקטע אסטרטגיות חשיבה ותהליכי זיכרון הם תהליכים

פנימיים, אבל אינם חלק מהתודעה – בה הגישה הקוגניטיבית נמנעה מלעסוק. תשובה זו

נפסלת.

תשובה מספר 3:

שורות מספר 10-11: "בשנים האחרונות הולך וגדל מספר הפסיכולוגים, חוקרי המוח

והפילוסופים שדנים באפשרות לחקור את התודעה."

כלומר, לפי הקטע ייתכן שהתודעה תיהפך למושא למחקר מדעי. זו התשובה הנכונה.

תשובה מספר 4: לא נאמר בקטע אם גישה זו סברה כי אפשר לחקור את התודעה או לא,

רק נאמר כי היא נמנעה מלעסוק בנושא. לכן, תשובה זו נפסלת.

התשובה הנכונה היא (3).

27. בעיות קלות הן בעיות העוסקות ב"מבנה ואופן הפעולה האובייקטיבים של המנגנונים המוחיים שיוצרים את התודעה" (שורות 16-17). לעומתן, הבעיה הקשה עוסקת בשאלה "מה טיבה של החוויה הסובייקטיבית של האדם, וכיצד נוצרת חוויה זו מתוך התהליכים הללו?" (שורות 17-19).

רק השאלה "מה החוויה שנוצרת אצל האדם כאשר מבנים מוחיים מסוימים מופעלים בתגובה לקול של רעם?" עוסקת בחוויה הסובייקטיבית של האדם ולכן זו התשובה הנכונה.

התשובה הנכונה היא (2).

28. הפילוסוף ג'קסון מיקס את המדענית מארי בחדר שחור-לבן, שכן בחדר זה לא ניתן לחוות סובייקטיבית את החשיפה לצבע. לכן, דוגמא זו מדגימה כי על אף הידע הרב של מארי, היא חסרה ידע אחר, ידע חווייתי-סובייקטיבי – בו עוסקת הבעיה הקשה.

התשובה הנכונה היא (4).

29. נבדוק את התשובות האפשריות:

תשובה מספר 1:

שורות מספר 25-27: "כלומר, גם אילו כל המבנים והתפקודים המוחיים הפיזיים הקשורים לתודעה היו מוסברים, עדיין הייתה נותרת השאלה מדוע התפקודים האלה מלווים בחוויה תודעתית, וכיצד הם יוצרים חוויה זו." הקטע לא טוען כי פתרון הבעיות הקלות יוביל לפתרון הבעיה הקשה. למעשה, ניתן לראות כי הקטע מפריד בין פתרון הבעיות הקלות לפתרון הבעיה הקשה. לכן, זו התשובה הנכונה.

תשובה מספר 2:

שורה מספר 17: "משום כך יש מקום להניח שהמשך המחקר המדעי יאפשר להשיב עליהן."

ניתן לראות כי לפי הקטע, המחקר המדעי העתידי ככל הנראה יאפשר להשיב על הבעיות הקלות. תשובה זו משתמעת מהקטע ולכן נפסלת.

תשובה מספר 3:

שורות מספר 10-11: "בשנים האחרונות הולך וגדל מספר הפסיכולוגים, חוקרי המוח והפילוסופים שדנים באפשרות לחקור את התודעה." בשנים האחרונות עדיין דנים באפשרות לחקור את התודעה, לכן אין עדיין פתרון לבעיה הקשה. תשובה זו משתמעת מהקטע ולכן נפסלת.

תשובה מספר 4 :

שורות מספר 30-32 : "... הועלתה השאלה אם חוקים פיזיקליים יוכלו בעתיד לפתור גם את הבעיה הקשה. לדעת הפיזיקאי סטיבן ויינברגר, התשובה על כך שלילית..."
לפי הקטע, ייתכן שחוקי הפיזיקה לא יוכלו לפתור את הבעיה הקשה. תשובה זו משתמעת מהקטע ולכן נפסלת.

התשובה הנכונה היא (1).

30. כותרת מתאימה תעסוק בנושא התודעה האנושית ומורכבותה, שהיא הנושא העיקרי בקטע. לכן, "התודעה האנושית – חידה לא פתורה" היא הכותרת המתאימה ביותר.

התשובה הנכונה היא (2).

פתרון הבנת הנקרא – דצמבר 2011

פרק שני

25. נאמר כי אריך פרום תהה "באיזו מידה האנשים שהצביעו למפלגה הסוציאל-דמוקרטית ולמפלגה הקומוניסטית... הם באמת דמוקרטיים, והאם אפשר לצפות שהם יילחמו בנאציזם בשעת מבחן." (שורות מספר 1-3).
- פרום התעניין ב-79% מהמשיבים כיוון שהם אלו "... שהצביעו למפלגות הדמוקרטיות." (שורה מספר 7).
- התשובה הנכונה היא (4).**
26. פרום חילק את הנשאלים לקבוצות: "אנטי נאצים עקביים" או "דמוקרטיים", "סמכותניים" או "אנטי-דמוקרטיים", מי שהיו דמוקרטיים אך בעלי תשתית רגשית חלשה ומי שלא היו עקביים בתשובותיהם.
- כפי שניתן לראות, הם נבדלו במידת המחויבות שלהם לדמוקרטיה.
- התשובה הנכונה היא (4).**
27. בקטע מתואר כי פרום חשב כי רק מי שהוא הגדיר כ"דמוקרטי" יתנגד באופן פעיל לנאציזם, האחרים לא יתנגדו: "לכן הוא העריך כי אם יעלו הנאצים לשלטון, אין לצפות להתנגדות של ממש, משום שרוב רובם של הגרמנים היו לכל היותר בעלי נטיות דמוקרטיות, אך חסרי שכנוע פנימי עמוק בערכי הדמוקרטיה." (שורות מספר 25-27)
- כלומר, הקבוצה אותה הגדיר פרום כ"מי שנטייתם הפוליטית המוצהרת הייתה דמוקרטית, אך מחויבותם הפוליטית הייתה בעלת תשתית רגשית חלשה." (שורות מספר 17-18) היא הקבוצה שלא תתנגד באופן פעיל לנאציזם כי אין לה שכנוע עמוק בערכי הדמוקרטיה.
- התשובה הנכונה היא (3).**
28. נבדוק את התשובות האפשריות:
- תשובה מספר 1: לא מוזכרת בקטע "מחויבות כלפי המדינה" בתור מאפיין של "דמוקרט אמיתי". זו התשובה הנכונה.
- תשובה מספר 2: "... אדם בעל מחויבות עמוקה לדמוקרטיה ימשיך לתמוך בעקרונותיה גם בנסיבות היסטוריות שבהן אין המשטר מתגמל עוד על התנהגות דמוקרטית." (שורות מספר 31-32).
- תשובה מספר 3: "תשובותיהם הראו כי מחויבותם לשוויון ולחירות חזקה..." (שורה מספר 10).
- תשובה מספר 4: "... וכי הם דוגלים בזכותו של הפרט לראות באושרו ובהתפתחותו עיקרון ראשון במעלה." (שורות מספר 10-11).
- התשובה הנכונה היא (1).**

29. שורות מספר 15-16: "לפי פרום, לאנשים אלה לא הייתה מחויבות של ממש לדמוקרטיה,

ולכן במקרה של שינוי בהלך הרוח הפוליטי הם עשויים להימשך לתנועות אנטי-

דמוקרטיות, כדוגמת הנאציזם."

במידה ויתקיים משטר נאצי, לא תתגמל התנהגות דמוקרטיות. הלך הרוח ישתנה,

וה"סמכותניים" יתמכו במשטר החדש.

התשובה הנכונה היא (1).

30. נבדוק את התשובות האפשריות:

תשובה מספר 1:

שאלות המחקר הייתה "... באיזו מידה האנשים שהצביעו למפלגה הסוציאל-דמוקרטית

ולמפלגה הקומוניסטית... הם באמת דמוקרטים, והאם אפשר לצפות שהם יילחמו

בנאציזם בשעת מבחן." (שורות מספר 1-3)

אופן ביצועו היה "... מחקר שהתבסס על שאלונים שחולקו למדגם מייצג של בני מעמד

הפועלים הגרמני..." (שורה מספר 4).

הטענה נכונה ולכן התשובה נפסלת.

תשובה מספר 2:

תוצאות המחקר שהתקבלו - "בעקבות ניתוח התשובות חילק פרום את הנשאלים

שהצביעו למפלגות הדמוקרטיות לארבעה טיפוסים" (שורה מספר 8).

הטענה נכונה ולכן התשובה נפסלת.

תשובה מספר 3:

פרום העריך כי "... אם יעלו הנאצים לשלטון, אין לצפות להתנגדות של ממש..." (שורה

מספר 26).

בפועל, "ההתפתחויות בגרמניה בשנות השלטון הנאצי לא רק אישרו הערכה זו, אלא אף

הראו עד כמה הייתה אופטימית בהשוואה למציאות." (שורות מספר 24-25).

כלומר, בפסקה השלישית מוסבר שהערכותיו של פרום היו נכונות. הטענה אינה נכונה

ולכן זו התשובה הנכונה.

תשובה מספר 4:

"את עמדתו של פרום בנוגע לדמותו של "הדמוקרט האמיתי" אפשר לנסח גם במונחים של

שכר ועונש הניתנים על התנהגויות." (שורות מספר 29-30).

לכן, הטענה נכונה והתשובה נפסלת.

התשובה הנכונה היא (3).

פרק ראשון

25. תופעת הדמיון העצמי: "... לשלם ולחלק שמרכיבים אותו צורה דומה". לכן, התשובה הנכונה היא זו שמתואר בה שלם וחלק.
התשובה הנכונה היא (4).
26. בדוגמת הנוצה מתייחסים להסתכלות על חלק מנוצה (סיב) בעזרת מיקרוסקופ שמתמקד בחלק זה, ולהסתכלות על הנוצה כולה ממרחק רב יותר. כך גם בהסתכלות על החוף ממבט אדם, שמסוגל לראות רק חלק קטן ממנו, ובהסתכלות על החוף ממבט על – ממעוף הציפור.
התשובה הנכונה היא (4).
27. קו החוף אינו גדל פי שניים כיוון שצורת החוף היא למעשה פרקטלית, כלומר – אינה שומרת על יחס ישר בין גודל התצלום לבין האורך הנמדד עקב ריבוי ממדיה.
התשובה הנכונה היא (2).
28. לקווים ישרים ממד אחד, ולקו החוף ממד פרקטלי – גדול מקו ישר. ממד זה קטן משטחים.
התשובה הנכונה היא (1).
29. בפסקה האחרונה מתואר השימוש בהבנת הפרקטלים ליצירת מבנים מלאכותיים שיחליפו איברים פגועים עבור האדם. לא נאמר דבר על כך שמבנים אלו יהיו טובים מהמקוריים.
התשובה הנכונה היא (4).
30. המילה 'לכאורה' נאמרת בהקשר למורכבות תיאור המידע. לכן, ניתן להסיק כי למעשה אפשר לבטא את המידע הרב בתמצות.
התשובה הנכונה היא (2).

פרק שני

- 25.** שורה 3 : "להוראות רבות אופי מוסרי-דתי יותר מאופי משפטי". הדוגמה המובאת נועדה להמחיש זאת – לשריעה אופי לא-משפטי.
התשובה הנכונה היא (2).
- 26.** שורה 8-9 : "... שכן הנביא מוחמד לא ניסה לפעול מחוץ לשיטה המשפטית שהייתה מקובלת בתקופתו."
התשובה הנכונה היא (1).
- 27.** שורה 19 : "... מבחינה טכנית יש גבול לאפשרות ליצור הלכות חדשות על סמך תקדימים שנקבעו בקוראן ובסונה". נעילת שערי ההלכה המוסלמית פירושה שאין יוצרים עוד הלכות חדשות בעזרת האג'תהאד והאג'מאע.
התשובה הנכונה היא (4).
- 28.** שורה 19 : "... מבחינה טכנית יש גבול לאפשרות ליצור הלכות חדשות על סמך תקדימים שנקבעו בקוראן ובסונה". התפתחות ההלכה הובילה לכך שלא ניתן עוד להתבסס על התקדימים כדי להפיק הלכות חדשות.
התשובה הנכונה היא (4).
- 29.** שורות 22-23 : "... ומערכת המשפט כבר ענתה על כל הצרכים, מה שהוביל לראשיתו של הקיפאון בהתפתחות המשפט." לפיכך, היציבות האטה את התפתחות מערכת המשפט המוסלמית.
התשובה הנכונה היא (1).
- 30.** לפי הפסקה הרביעית, בתחילה החקיקה החילונית נועדה להשלים את המשפט המוסלמי בתחומים שונים : מסחר ופלילים. במרוצת השנים, החקיקה החילונית החלה להתערב גם בתחומים שנחשבו לשייכים למשפט המוסלמי – כמו דיני אישות.
התשובה הנכונה היא (2).

פרק ראשון

- 25.** בפסקה הראשונה מדובר בהבדלים העקרוניים בין השימפנזה לאדם, ולכן "טווח הזמן בין הלידות" מובא כדוגמה למאפיין המבדיל בין השימפנזים בני זמננו לבין בני האדם בני זמננו.
התשובה הנכונה היא (4).
- 26.** האפשרות שאינה מוזכרת בפסקה השנייה בתור יתרון ייחוס תדיר היא השקעה מועטה יותר בכל צאצא מצד ההורים.
התשובה הנכונה היא (2).
- 27.** על פי הפסקה השנייה לאבגיוי סבור כי בני האדם קירבו את דפוס הרבייה שלהם ל R והעמידו יותר צאצאים, אבל לא ויתרו על כל מאפייניה של הדרך K- כלומר, לאבגיוי אומר כי הייחוס התדיר נועד להעמיד יותר צאצאים, אך ההורים עדיין המשיכו לדאוג לצאצאיהם.
התשובה הנכונה היא (2).
- 28.** בפסקה 2 נאמר שכאשר האבות הקדמונים של האדם עברו לסביבה דלה במזון, הם התחילו להתרבות בדרך הדומה יותר לדרך R. מכאן ניתן להסיק שסביבה דלה במזון אינה מעודדת קיום של המין על פי הדרך K.
התשובה הנכונה היא (4).
- 29.** "אזור המחיייה החדש גירה את פיתוחם של פוטנציאל האינטליגנציה וכושר ההמצאה"- שורות 28-29. אזור המחיייה החדש גרם גם לשינוי בדפוסי הרבייה.
התשובה הנכונה היא (1).
- 30.** הפסקה האחרונה מתארת את סיבת התפתחות תכונות אנושיות כגון אינטליגנציה, כושר המצאה ויכולות רגשיות מסוימות אשר התפתחו בעקבות המעבר לאזור המחיייה החדש.
התשובה הנכונה היא (1).

פרק שני

25. בדתות הפוליתאיסטיות ישנם אלים רבים, חלקם רעים וחלקם טובים, ולכן אין בדתות אלה צורך להתמודד עם הסתירה שבקיום הרוע בעולם מול קיום אל טוב ומיטיב.
התשובה הנכונה היא (3).
26. בשורה 9 נכתב: "על ידי מעשים טובים האדם מסייע לאלוהות הטובה במאבקה באלוהות הרעה."
התשובה הנכונה היא (4).
27. שני העקרונות הם: 1. האל הוא טוב ומיטיב. 2. האל הוא כל יכול. אם האל הוא טוב ומיטיב, וגם כל יכול, הוא אמור למנוע את הרוע בעולם.
התשובה הנכונה היא (3).
28. הטענה כי מעמידים את הצדיק בניסיון מובאת בקטע כהסבר לסבלם של צדיקים - הצדיקים סובלים על מנת להוכיח את אמונתם ונאמנותם לאל, ובתמורה מובטח להם שכר בעתיד.
התשובה הנכונה היא (3).
29. "חיייו של רשע יהיו שלווים ומאושרים" – שורה 22. אם אשחר הוא איש רשע, אזי יכול להיות שחיייו יהיו שלווים ומאושרים.
התשובה הנכונה היא (1).
30. "ההתנערות מעקרון זה נשענת על ההנחה כי האומניסיינסיה אינה בגדר מעלה כלל" – שורה 25-26. כלומר, הארכיבישוף טוען כי האומניסיינסיה היא מעלה. האומניסיינסיה קובעת כי האל יודע ומכיר את כל עולמו.
התשובה הנכונה היא (4).

פרק ראשון

25. תורת האבולוציה הקלאסית עוסקת בתכונות המורשות של האורגניזם, אשר נועדות לעזור ליצור החי לשרוד בסביבתו. חיבור סימפוניות ואכילה במזלג הן התנהגויות המיוותרות לשרידות האדם, ותורת האבולוציה הקלאסית מתקשה להסביר אותן.
התשובה הנכונה היא (3).
26. תהליך האבולוציה הוא תהליך הנוצר בעקבות העתקה לא זהה של מידע בין דור לדור. "רפליקטור אחר שבו מתרחש תהליך האבולוציה הוא ה"מס" - שורה 13-14. חשיבות ההעתקה הלא זהה של ה"ממס" היא היווצרות תהליך אבולוציה.
התשובה הנכונה היא (1).
27. רעיון ה"ממס" של הביולוג ריצ'רד דוקינס מרחיב את תיאוריית האבולוציה הקלאסית.
התשובה הנכונה היא (4).
28. "רעיון ה"מס" השאוב מתחום מדעי החיים הגיע למרב פוריותו במדעי הרוח והחברה... תחום מחקר חדש - הממטיקה"
התשובה הנכונה היא (4).
29. הרעיון המוצג בשורות אלה הוא שהאדם הוא נשא של ה"ממס" וזוהי כל מטרתו, ההקבלה של הרעיון הזה בתחום הביולוגיה הוא שהיצור החי הוא נשא של גנים, וזוהי כל מטרתם.
התשובה הנכונה היא (4).
30. טענתו של פרופסור דוד טרומפל היא ש"מס" יכול לגרום לנשאו לעשות דבר אשר יכול לפגוע בסיכוייו לשרוד. עלינו למצוא את ה"מס" אשר גורם להתנהגות שעשויה לפגוע באדם. "נהיגה מהירה היא 'מגניבה'" הוא "מס" אשר גורם להתנהגות שעשויה לגרום למותו של אדם.
התשובה הנכונה היא (1).

פרק שני

25. הקמרה אבסקורה זקוקה לאור, מושפעת ממנו, ויכולה להציג מראות, אולם היא אינה מנציחה מראות.
התשובה הנכונה היא (3).
26. על פי הפסקה השלישית, ה"דאגרופיטים" לא היו התמונות הראשונות אבל הן היו "תמונות חדות הרבה יותר מכל מה שהיה מוכר קודם לכן"
התשובה הנכונה היא (3).
27. בפסקה השנייה מתוארים תהליכי יסוד בצילום - איך נעשה צילום.
בפסקה השלישית מתוארות התפתחויות חשובות בתחום הצילום - התמונה הראשונה, תמונות חדות ושכפול תמונות.
התשובה הנכונה היא (1).
28. "אולם במקביל לרמזים אלה...בני אדם שיש להם אחת מהיכולות הללו אך הם חסרים את האחרת" - השימוש במילה "אולם" מרמז על כך שבני אדם מהווים ניגוד לעדויות אחרות בנושא.
התשובה הנכונה היא (2).
29. החוקרים בדקו ראשית את דפוס הפעילות של תאי העצב כאשר הם הראו תמונה כלשהי. הם רצו שהאנשים ידמינו את אותן התמונות על מנת להשוות בין הדפוסים.
התשובה הנכונה היא (3).
30. מתוצאות המחקר ניתן להסיק שבמצבים מסוימים ניתן "לקרוא" את דמיונם של אנשים.
התשובה הנכונה היא (4).